

FAQ: De sociale bescherming voor kunstwerk(st)ers

1. Wat is de functie van het Belgische stelsel van sociale zekerheid?

Het Belgische socialezekerheidsstelsel beschermt personen die in België wonen en/of er een beroepsactiviteit uitoefenen als werknemer of zelfstandige.

Werknemers zijn gedekt voor alle risico's (ziekte-moederschap-invaliditeit, ouderdom-nabestaanden, gezin, arbeidsongevallen-beroepsziekten en werkloosheid). Zelfstandigen zijn in het kader van een speciale regeling gedekt voor alle risico's, met uitzondering van arbeidsongevallen, beroepsziekten en werkloosheid. Ze zijn ook gedekt in geval van faillissement, gedwongen onderbreking van de activiteit of stopzetting wegens economische moeilijkheden.

2. Wat verstaan we onder het 'sociaal statuut' van kunstwerk(st)ers?

Net als elke werknemer(ster) die een professionele activiteit uitoefent en daardoor bijdraagt aan de Belgische sociale zekerheid, kunnen ook kunstwerk(st)ers aanspraak maken op de risicodekking die door het Belgische socialezekerheidsstelsel wordt geboden. Dankzij de recente hervorming van het 'statuut van kunstenaar' (een ongelukkig gekozen naam, want eigenlijk is het geen specifiek statuut) kon een duurzaam socialezekerheidsstelsel worden ingevoerd, dat is aangepast aan de specifieke kenmerken van het werk in de cultuur sector. Deze nieuwe regels werden opgenomen in het algemene socialezekerheidsstelsel en hebben een afnemende uitwerking op de verschillende takken ervan.

3. Wat zijn de specifieke kenmerken van werk in de kunstsector?

Hieronder verstaan we onder meer de onregelmatigheid als een inherent onderdeel van het beroep van kunstenaar(es) en kunstwerk(st)er, evenals het onzichtbare en vaak onbetaalde werk dat nodig is voor het ontwikkelen van projecten dat plaatsvindt tussen contractuele periodes, de onvoorspelbaarheid van vaak precaire inkomsten, het werken met contracten van korte duur, de diversiteit van soorten inkomsten en vergoedingsmodellen, de diversiteit van banen en werkgevers(sters), en een zwakke onderhandelingspositie ten opzichte van de contracterende partij.

4. Zijn kunstwerk(st)ers de enigen die een specifieke regeling in de sociale zekerheid genieten?

Neen, havenarbeiders en zeevissers, wier werkomstandigheden in grote lijnen overeenkomen met die van kunstwerkers, genieten eveneens een aangepaste socialezekerheidsregeling.

5. Waarom moeten we blijven zorgen voor sociale bescherming die is aangepast aan de realiteit van het werk in de kunstsector?

• Omdat we een democratisch maatschappijmodel en de intrinsieke waarde van kunst en cultuur willen verdedigen:

Kunstwerk(st)ers vormen de bron van cultuur, een essentiële basis voor elke democratische samenleving. Met hun artistieke creaties garanderen ze de effectieve uitvoering van de culturele rechten van burgers, die in de Belgische grondwet en op Europees niveau als een grondrecht worden erkend.

Kunst en cultuur spelen een essentiële rol in de ontplooiing van individuen, hun emancipatie en de bevordering van sociale cohesie.

Een gezonde democratische samenleving kan onder meer worden afgemeten aan de aanwezigheid van een vrije en emancipatorische cultuur, die essentieel is om het publieke debat te voeden en de vrijheid van meningsuiting te waarborgen.

Zonder kunstwerk(st)ers verarmt niet alleen de artistieke creatie, maar ook het vermogen van een samenleving om zichzelf in vraag te stellen, te innoveren en zich opnieuw uit te vinden.

In de verklaring van Rome die na afloop van de G20-top in oktober 2021 werd opgesteld, wordt benadrukt dat het, gezien de specifieke kenmerken, van belang is dat de sociale- en arbeidsomstandigheden in de culturele en creatieve sector aanzienlijk worden verbeterd.

• Het economische gewicht van de kunst- en cultuursector:

In 2022 werkten er, op Europees niveau, 7,7 miljoen mensen in de culturele sector, wat neerkomt op 3,8 % van de totale werkgelegenheid.

De economische impact van de culturele en creatieve sectoren vertegenwoordigt 4,2 % van het bbp van de EU en 1 % van de totale overheidsuitgaven.

De culturele sector speelt een katalyserende rol in duurzame groei, bevordert de economische ontwikkeling op lokaal, regionaal en federaal niveau en stimuleert andere sectoren. Sommige economen en voorstanders van economisch concurrentievermogen zijn het dan ook eens over de noodzaak om te investeren in plaats van bezuinigingen op te leggen.

Deze logica geldt ook voor de culturele sector in België: zonder steun voor kunstwerkers, die het beroep dreigen te verlaten bij gebrek aan middelen van bestaan en adequate sociale bescherming, komt niet alleen het artistieke scheppingsproces in gevaar, maar een heel economisch ecosysteem. Volgens de studie van Henri Capron, professor economie VUB, levert elke euro die in de culturele sector in België wordt geïnvesteerd 1,6 euro aan economisch rendement op".

• De noodzaak van rechtszekerheid

Het beginsel van rechtszekerheid houdt duidelijkheid, stabiliteit en voorspelbaarheid van het recht in. Net als alle andere burgers moeten kunstwerk(st)ers de zekerheid hebben dat hun sociale bescherming daadwerkelijk rechtszeker is.

6. Wat houdt de sociale bescherming van werknemers(sters) in de kunstsector in?

De sociale bescherming van werknemers(sters) in de kunstsector kent specifieke kenmerken op het gebied van werkloosheid (via het systeem van de kunstwerkuitkering) en pensioenen.

7. Wat is de kunstwerkuitkering?

De kunstwerkuitkering is een uitkering die onder bepaalde voorwaarden aan kunstwerk(st)ers wordt toegekend, rekening houdend met het deel van hun werk dat onbetaald is en gewijd is aan de activiteit van artistieke creatie.

8. Is de kunstwerkuitkering een werkloosheidsuitkering?

Omdat de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) bij de uitvoering van de kunstwerkuitkering betrokken is, valt deze onder de afdeling werkloosheid van de sociale zekerheid.

De kunstwerkuitkering moet echter duidelijk worden onderscheiden van een reguliere werkloosheidsuitkering. In tegenstelling tot iemand die zijn baan heeft verloren en op zoek is naar werk, zijn kunstwerkers namelijk voortdurend professioneel actief, waarbij periodes met een contract worden afgewisseld met periodes van 'onzichtbaar' werk (creatie, onderzoek, projectontwikkeling).

Zowel de toelichting bij de wet tot hervorming van het statuut van kunstwerk(st)ers als de resolutie van het Europees Parlement van 20 oktober 2021 bevestigen dat de onregelmatige werkuren van kunstwerk(st)ers structureel zijn en inherent aan hun beroep. Het is geen individuele keuze, maar een professionele realiteit die een aangepaste sociale bescherming vereist die rekening houdt met deze specifieke situatie.

Het is trouwens deze vaststelling die kunstwerk(st)ers heeft bevrijd van de regels inzake actieve zoektocht naar werk en passend werk. Ze blijven actieve werknemers(sters), zelfs tijdens periodes waarin ze geen contractuele activiteiten hebben.

Dit wordt bevestigd door het onderzoek van het Jean Gol Centrum, een centrum voor de studie van de hervormingsbeweging, waarin wordt aangegeven dat de logica achter deze uitkering totaal verschilt van die achter de werkloosheidsregeling.

9. Hoe wordt de kunstwerkuitkering berekend?

Het dagelijkse bedrag van de kunstwerkuitkering komt overeen met 60% van een gemiddeld brutoloon met een maximum van € 123,04. Het gemiddelde brutoloon wordt

berekend door alle brutolonen die zijn ontvangen uit loondiensten gedurende de gehele referentieperiode van 24 maanden te delen door 156.

Het dagelijkse bedrag van de uitkering mag enerzijds niet lager zijn dan 71,10 euro voor werknemers met gezinslast en 62,64 euro voor andere werknemers, en anderzijds niet hoger dan 73,82 euro.

Het bedrag van de kunstwerkuitkering blijft gedurende de hele toepassingsperiode ongewijzigd (d.w.z. het blijft gelijk aan de uitkering die in de eerste periode wordt ontvangen), wat betekent dat er geen degressiviteit van toepassing is, in tegenstelling tot de gewone werkloosheidsuitkeringen.

10. Wordt de kunstwerkuitkering levenslang toegekend?

De kunstwerksuitkering is geen levenslang gegarandeerde uitkering: de toegang ertoe is complex, gereguleerd en altijd beperkt in de tijd.

Om aanspraak te kunnen maken op sociale bescherming die is aangepast aan de specifieke kenmerken van artistiek werk, moet iedereen die actief is in de creatieve en culturele sector (en die bijdraagt aan de financiering van de sociale zekerheid via sociale bijdragen die worden gegenereerd door al zijn/haar loondiensten in alle sectoren) eerst een kunstwerkattest met een looptijd van 5 jaar verkrijgen, dat is bedoeld als voorwaarde voor toegang tot de verschillende specifieke socialezekerheidsstelsels voor werknemers(sters) in de kunstsector (kunstwerkuitkering, pensioenen, zwangerschaps-, vaderschaps- en adoptieverlof, enz.). Dit kunstwerkattest is een van de belangrijkste nieuwigheden van deze hervorming en vormt de kern ervan.

Ze kan worden toegekend door de Kunstwerkcommissie, die bestaat uit deskundigen die worden voorgedragen door de representatieve Kunstwerk Federaties, vakbonden, vertegenwoordigers van Franstalige en Nederlandstalige werkgevers, vertegenwoordigers van de RSZ, het RSVZ en de RVA, die de aanvragen analyseren in het licht van de criteria die zijn opgenomen in de wet tot oprichting van de Kunstwerkcommissie. Om dit attest te verkrijgen, moet worden aangetoond dat men daadwerkelijk actief is in de kunstsector en dat men inkomsten uit artistieke activiteiten heeft.

Wat betreft het recht op de kunstwerkuitkering, moet de werknemer(ster) die in het bezit is van het kunstwerkattest vervolgens aantonen dat hij/zij voldoet aan de wettelijke criteria en de vereiste bedragen om deze uitkering te verkrijgen, en om de drie jaar een verlenging aanvragen.

Als de werknemer(ster) niet voldoet aan de voorwaarden om het kunstwerkattest om de vijf jaar te verlengen en/of aan de inkomensvoorwaarden om de kunstwerkuitkering te verkrijgen en te verlengen, verliest hij of zij de facto het recht op deze uitkering.

De gebruikelijke uitdrukking “Eenmaal kunstenaar, altijd kunstenaar” is dus een mythe.

11. Welk bedrag van de staatsbegroting wordt toegewezen aan het systeem van de kunstwerkuitkering?

De vorige regeringsovereenkomst voorzag in een jaarlijks budget van 135 miljoen euro voor het systeem van toelagen voor kunstwerk(st)ers.

12. Zijn de bedragen die worden uitgekeerd als kunstwerkuitkering exponentieel gestegen?

Neen. Door een vertraging bij de oprichting van de Kunstwerkcommissie moest een technische correctie worden aangebracht in de begrotingstabellen in verband met de onderbesteding voor de jaren 2023 en 2024. We blijven dus binnen het begrotingskader dat voor deze gezamenlijk overeengekomen en begrote hervorming was voorzien.

13. Is het aantal begunstigden exponentieel gestegen?

Deze bewering van minister Clarinval is onjuist. Het groeipercentage van het aantal begunstigden is met 59% gedaald (tussen 2022-23 en 2023-24). Bovendien, hoewel het aangepaste systeem soepelere toegangsvoorwaarden voorziet voor jonge makers die aan het begin van hun carrière staan, weet niemand of de voormalige begunstigden (die bij de inwerkingtreding van de regeling de facto profiteerden van het kunstwerkattest) hun rechten kunnen behouden na de eerste verlenging van de uitkeringen in oktober 2025 en na de eerste verlenging van hun Kunstwerkattest in januari 2029.

Om hun status te behouden, moeten begunstigden namelijk voldoen aan inkomensvoorwaarden die hun levensonderhoud garanderen, aantonen dat zij voldoende tijd investeren om hun praktijk als professioneel te kunnen beschouwen en aantonen dat hun activiteiten noodzakelijk zijn voor de uitvoering of creatie van een artistiek werk. Al deze voorwaarden beperken de facto het aantal begunstigden en daarmee de kosten van het systeem.

Concluderend kan dus worden gesteld dat pas wanneer de hervorming volledig effect heeft gesorteerd, een objectieve evaluatie van het aantal begunstigden kan worden uitgevoerd.

14. Is de uitkeringsregeling discriminerend ten opzichte van andere werknemers(sters), en zeker ten opzichte van werklozen wier werkloosheidsuitkering beperkt is tot twee jaar?

In zijn advies 71 490/3 van 10 juni 2022 heeft de Raad van State, die zich moest uitspreken over de grondwettigheid (met name de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelijkheid en non-discriminatie) van de wetstekst met de hervorming van het statuut van kunstwerk(st)ers, was de Raad van State niet van mening dat de hervorming een ongelijke behandeling tussen werknemers(sters) en kunstwerk(st)ers inhield, aangezien het verschil in behandeling tussen deze twee categorieën werknemers(sters) redelijkerwijs gerechtvaardigd is.

Aangezien de kunstwerkuitkering duidelijk moet worden onderscheiden van een werkloosheidsuitkering, valt zij niet onder de tijdsbeperking die geldt voor werkloosheidsuitkeringen. De Hervormingsbeweging heeft in haar brief van 3 juni 2024 aan de representatieve federaties van kunstwerk(st)ers het volgende geschreven: ... *Het is pure desinformatie om te doen geloven – zoals sommigen in deze periode doen – dat ons voorstel om de werkloosheidsuitkeringen na twee jaar te beperken ook voor deze regeling zou gelden. Desinformatie die helaas maar al te vaak voorkomt in het huidige verkiezingsklimaat... Het toepassen van deze beperking op kunstenaars staat absoluut niet in ons programma. De studie van het CJG over het kunstenaarsstatuut maakt duidelijk dat de logica achter deze uitkering totaal verschilt van die achter de werkloosheidsregeling. Daarom pleiten wij, in overeenstemming met het advies van de sector, ervoor om deze uitkering op een specifieke manier te behandelen. Artistieke activiteit heeft een intermitterend karakter, waarbij tijd wordt besteed aan creatie, enz. En deze toelage komt ten goede aan personen die werken en die voldoen aan de voorwaarden van het decreet...*

15. Welke pensioenstelsels bestaan er in België?

Er bestaan drie pensioenstelsels in België:

- Het gewoon pensioen

Het gewoon pensioen is het wettelijk pensioen dat een werknemer(ster) ontvangt nadat hij de wettelijke pensioenleeftijd heeft bereikt en aan bepaalde loopbaanvoorwaarden voldoet. Het bedrag hangt af van verschillende factoren, waaronder het aantal loopbaan jaren, het gemiddelde loon en de gezinssituatie van de gepensioneerde (alleenstaand of gezinstarief). Momenteel wordt het berekend op basis van alle lonen die tijdens de hele loopbaan (45 jaar) zijn ontvangen, met inbegrip van gelijkgestelde periodes, zoals werkloosheidsuitkeringen in de eerste periode.

- Het gegarandeerd minimum pensioen

Het gegarandeerd minimum pensioen in België is een vangnet voor gepensioneerden wier pensioen lager is dan een bepaalde drempel. Het exacte bedrag hangt af van de gezinssituatie (alleenstaand of gezinstarief) en is onderworpen aan een voorwaarde inzake loopbaan en effectief gewerkt tijd. Het bedrag van dit pensioen bedraagt maximaal 1.500 euro netto.

- De GRAPA

De GRAPA is een sociale aanvulling die onder bepaalde voorwaarden (met name woonplaats in België) kan worden toegekend als het gewone pensioen of het minimumpensioen een bepaalde drempel niet bereikt.

16. Welke specifieke pensioenregels gelden voor de kunstwerk(st)ers?

Momenteel worden voor de berekening van het gewoon pensioen de periodes waarin de kunstwerk(st)er een kunstwerkuitkering ontvangt (die in de eerste periode als gelijkwaardig aan een werkloosheidsuitkering wordt beschouwd) voor 100 procent in

aanmerking genomen voor de berekening van het gewoon pensioen. De bedragen die in dit kader worden ontvangen, worden opgeteld bij het totale loon dat tijdens de loopbaan is ontvangen. Bovendien worden de niet-vergoedbare dagen ook als werkdagen beschouwd voor de berekening van het gewoon pensioen.

Voor het gegarandeerde minimum pensioen werd een dubbel mechanisme ingevoerd dat specifiek is voor kunstwerk(st)ers: rekening houden met de door de RVA berekende niet-vergoedbare dagen die als werkdagen worden beschouwd voor de berekening van het minimumpensioen, en een vermenigvuldigingscoëfficiënt die wordt toegepast op de effectieve werkdagen van de kunstwerk(st)er (deze worden vermenigvuldigd met 1,42).

Daarnaast werd ook een versoepeling van de voorwaarden van daadwerkelijk gewerkt worden ingevoerd, aangezien de kunstwerk(st)er om recht te hebben op het minimumpensioen 5000 dagen daadwerkelijk gewerkt moet hebben gedurende zijn/haar hele loopbaan in plaats van 30 jaar. De kunstwerkuitkering wordt niet erkend als daadwerkelijk gewerkt voor de berekening van het gegarandeerde minimumpensioen.

17. Waarom wordt het pensioen van kunstwerk(st)er bedreigd?

De pensioenhervorming van de Arizona regering bepaalt dat de periodes die momenteel worden meegerekend voor de berekening van het gewone pensioen, in dit geval de kunstwerksuitkering, vanaf 2031 niet meer dan 20 % van de loopbaan mogen vertegenwoordigen.

Concreet betekent dit dat voor een volledige loopbaan van 45 jaar slechts 9 jaar met het kunstwerk(tatuut in aanmerking kunnen worden genomen. Dit betekent dat werknemers(sters) die langer dan 9 jaar van deze status (of andere gelijkgestelde periodes) hebben genoten, een deel van hun pensioen zullen verliezen. In de meest extreme gevallen gaat het om 36 verloren jaren.

Als de voorwaarde van 156 effectieve werkdagen per jaar zou worden toegepast op de kunstwerk(st)ers, zou het voor hen bovendien vrijwel onmogelijk zijn om, gezien hun werkelijke werksituatie, aan de voorwaarden voor toegang tot het minimumpensioen te voldoen.

Op pensioengerechtigde leeftijd lopen veel kunstwerk(st)ers dus het risico dat ze alleen GRAPPA krijgen en in een zeer precaire situatie terechtkomen, terwijl ze hun hele leven hebben gewerkt.

18. Op welk pensioenbedrag zouden kunstwerk(st)ers recht hebben als de pensioenhervorming van de Arizona regering zou worden doorgevoerd?

Vereenvoudigde simulatie van de berekening van het minimumrecht (omdat het minimumrecht van jaar tot jaar varieert als gevolg van indexering en het loon elk jaar wordt aangepast aan de inflatie):

Momenteel:

Een kunstwerk(st)er die bij zijn indiensttreding een brutosalaris van € 3.200 ontvangt. Zijn of haar pensioen wordt berekend op basis van zijn of haar laatste salaris. Als zij of hij een hele loopbaan in dienst blijft, wordt zijn of haar pensioen als volgt berekend:

Jaarlijks loon = € 38.400 (ofwel € 3.200 * 12 voor 1 jaar) * 45 / 45 x 60% = € 23.040.
Hij of zij ontvangt dus een pensioen van € 23.040 per jaar, ofwel € 1.920 per maand.

Berekening op basis van het minimumrecht:

Met het nieuwe systeem ontvangt de kunstwerk(st)er een brutoloon van € 3.200 bij het aangaan van het statuut. Zijn of haar pensioen wordt berekend op basis van het minimumrecht. Als hij of zij een hele loopbaan in het statuut blijft, wordt zijn of haar pensioen als volgt berekend:

Minimumrecht= 32 764,09 € x 45 / 45 x 60% = 19.658,45 €

Hij of zij ontvangt dus een pensioen van € 19.658,45 per jaar, ofwel € 1.638 per maand.

> Er is dus een verlies van € 280 per maand.

Als de pensioenhervorming van de regering van Arizona van toepassing is, wordt rekening gehouden met 20% van de gelijkgestelde periodes

Cumulatie van twee regels: minimumrecht en waardering van 20% van de gelijkgestelde periodes en het meest extreme geval (hele loopbaan in dienstverband met een maximale kunstwerkuitkering)

Minimumrecht = 32 764,09 € x 9 (slechts 9 valoriseerbare jaren op een loopbaan van 45 jaar) / 45 x 60 % = 3.931,69 € per jaar, ofwel 327,64 € per maand!

De kunstwerk(st)er zou dus bijna 1.600 € pensioen per maand kunnen verliezen!

19. Wat zijn de eisen van de kunstwerk(st)ers op het gebied van pensioenen?

Om de werkgelegenheid in de kunst- en cultuursector te behouden en hen na hun carrière voldoende middelen van bestaan te garanderen, eisen kunstwerk(st)ers het volgende:

Dat de kunstwerkuitkering wordt meegeteld bij de berekening van het recht op een gewoon pensioen en het gegarandeerd minimumpensioen, en dat bij de berekening rekening wordt gehouden met de loonbedragen die recht geven op de sociale status van kunstwerk(st)er (en niet met een fictief minimumloon).

Zij zijn van mening dat de gelijkstelling van periodes met kunstwerkuitkering maatschappelijk gerechtvaardigd is gezien de volgende elementen:

- De kunstwerksuitkering is geen werkloosheidsuitkering, maar een voorwaardelijke werkloosheidsuitkering voor kunstwerk(st)ers, waarbij rekening wordt gehouden met de

specifieke kenmerken van hun werk, zoals de onregelmatige aard ervan en het aandeel onbetaald werk dat zij besteden aan hun activiteiten van artistieke creatie. Zij herinneren eraan dat kunstwerk(st)ers als actieve werknemers worden beschouwd, zelfs wanneer zij geen betaald werk hebben (zij vallen namelijk buiten de regels inzake activering en passend werk), dat wil zeggen wanneer zij de kunstwerkuitkering ontvangen.

- De regeling voor de kunstwerkuitkering is opgenomen in het socialezekerheidsstelsel en werd door de Raad van State niet als discriminerend beschouwd ten opzichte van andere werknemers, net zomin als de specifieke regelingen voor havenarbeiders en vissers in de Noordzee, die eveneens onder bijzondere regels vallen. Het zou dan ook logisch zijn dat de status van kunstwerk(st)er in de verschillende sectoren (met inbegrip van pensioenen) zijn specifieke kenmerken behoudt.
- Toegang tot cultuur is een grondwettelijk recht dat moet worden gerealiseerd. Er moet rekening worden gehouden met de specifieke kenmerken van het werk van degenen die cultuur produceren, zodat cultuur kan blijven bestaan.
- De cultuur en creatieve sector is goed voor 5% van het bbp van het land, wat zeker niet te verwaarlozen is

Ondertekenen dit document:

ABDIL (Fédération professionnelle des auteurices de la Bande dessinée et de l'illustration)

ABRACA

Aires Libres (Arts du Cirque, forains et de la rue)

ARRF (Association des Réalisateurs et Réalisatrices de films - cinéma, audiovisuel)

ARTISTS UNITED (Support for artists and technicians)

ASSPROPRO (Association des Programmateurs Professionnels)

ASTRAC (Association de travailleuses et de travailleurs du secteur culturel)

ASA (Association des scénaristes de l'audiovisuel)

ASAP (Assemblée des strucutres en arts plastiques)

ATPS (Association des technicien.nes professionnel.les du spectacle)

CCTA (Chambre des compagnies de théâtre pour adultes)

CTEJ (Chambre des Théâtres pour l'Enfance et la Jeunesse)

Elles font des films

FACIR (Fédération belge des musicien.nes)

FEAS (Fédération des employeurs des Arts de la Scène)

Fédération Belge des professionnels de l'Humour

FTA (Fédération du théâtre action)

HORS CHAMP (Fédération des métiers du cinéma et de l'audiovisuel)

La FAP (Fédération des arts plastiques)

Les lundis d'Hortense (Association œuvrant pour la diffusion et la promotion du secteur culturel du jazz)

M-Collectif (Association d'opérateur.ices de la marionnette, du théâtre d'objets et arts associés en FW-B)

MUZIEKGILDE

NICC vzw

RAC (Rassemblement des Arts Chorégraphiques)

SABAM

SACD scam (Société des auteurs et autrices de spectacle vivant, fiction audiovisuelle, radio et web)

SOFAM

STATE OF THE ARTS - SOTA

Théâtre de la Parole

UAS (Union des artistes du spectacle)

VAV

ACLVB - CGSLB

ACOD Cultuur

CGSP-culture

CSC Culture

Cultuurvakbond (CSC côté flamand)

SETCa-BBTK